

JAK

Jord

Arbejde

Kapital

Bladet

Er deleøkonomi egentligt deleøkonomi?

Side 4

Af Lasse Fonager Hansen

Tanker bliver til handling på Topkærgaard

Side 8

Af Kim Qvist

JAK Danmark årsmøde, 4. 3. 2017

Side 25

JAK *Bladet*

Medlemsblad for JAK Danmark

Det er JAK Danmarks formål gennem oplysning at rejse en bevægelse for gennemførelse af folkets menneskelige og økonomiske frigørelse – samt arbejde for oprettelse af praktiske funktioner til gennemførelse af dette formål.

Landsforeningens adresse er:

Herningvej 37, 8600 Silkeborg
Tlf. 24 98 86 81
www.jakdanmark.dk
E-mail: landsforeningen@jak.dk

Ansvarshavende redaktør:

Lis Poulsen

Redaktionsudvalg:

Lis Poulsen. Tlf. 24 98 86 81
E-mail: jak-bladet@jak.dk

Uffe Madsen. Tlf. 40 36 31 75
E-mail: UffeMadsen@mail.tele.dk

Niels Erik Bach Boesen. Tlf. 20 23 63 47
E-mail: neb@bachboesen.dk

Martha Petersen. Tlf. 86 81 16 11
E-mail: mmp@folkesparekassen.dk

Eloneh Gaia Klit Malm, Tlf. 20 58 50 24
E-mail: klitmalm@yahoo.dk

Jens Thordal-Christensen. Tlf. 24 64 92 04
E-mail: kunst@jens-thordal.dk

Henvisning til Landsforeningens ledelse:

Eloneh Gaia Klit Malm, formand
Valmuevej 4, 8362 Hinnerup
Tlf. 20 58 50 24
E-mail: klitmalm@yahoo.dk

Chresten Heesgård Ibsen
Hvedebjergvej 92, 8220 Brabrand
Tlf. 31 65 01 89
E-mail: chib@chib.dk

Kurt Poulsen, næstformand
Husumvej 5, 8600 Silkeborg
Tlf. 22 38 16 35
E-mail: kurtpoulsen47@gmail.com

Lasse Fonager Hansen
Markskellet 53, 8340 Malling
Tlf. 27 21 78 53
E-mail: lafonager@gmail.com

Suppleanter:
Marianne Laursen, Constantiavej 15, 8586
Ørum Djurs
Jens Thordal-Christensen, Vestergade 12, 8444
Balle

Udpeget af pengeinstitutterne:
Bo Nielsen, JAK Andelskassen Østervraa
Jesper Mørkenborg, Folkesparekassen

I N D H O L D

- 3** Ikke længere al den snak
Af Eloneh Gaia Klit Malm
- 4** Er deleøkonomi egentligt deleøkonomi?
Af Lasse Fonager Hansen
- 6** Grobund Ebeltoft – Et nyt perspektiv
Af Mads
- 8** Tanker bliver til handling på Topkærgaard
Af Kim Qvist
- 10** Fremtidens økonomi – JAK seminar på Sostrup Slot
Af Eloneh Gaia Klit Malm
- 12** Vi er på vej i den rigtige retning
Af Tommy Wølk
- 15** Endnu en finger til systemet
Af Bo Heimann
- 16** Egon Carlsen –
Bissekræmmeren fra Taars 90 år
Af Uffe Madsen
- 18** Fra bogen "Derfra og hertil"
Af Aksel Gotfred Nørgård
- 20** Danmarks Økologiske Jordbrugsfond
Af Rikke Lundsgaard
- 21** Nyt i Folkesparekassen
– Garantinformation nr. 1 2017
- 25** JAK Danmark årsmøde, 4. 3. 2017

Forside foto:
Vinterens små kunstværker.
Foto af Niels Erik Bach Boesen

Nr. 2 udkommer primo april 2017
Deadline 15. februar 2017

JAK Bladet
Eftertryk velkommen
ved kildeangivelse.
Indholdet i de enkelte artikler
udtrykker ikke nødvendigvis
Landsforeningen JAKs
holdning.

Henvisning ang. medlemskab,
abonnement, artikler og annoncer:

Redaktør
Lis Poulsen, Husumvej 5,
8600 Silkeborg
Tlf. 24 98 86 81
E-mail: jak-bladet@jak.dk

Ikke længere al den snak...

Af Eloneh Gaia Klit Malm, formand i JAK Danmark

Faktisk elsker jeg møder og gode snakke. Jeg bliver så inspireret af andres tanker, og nogle gange endda af det jeg selv får sagt. Men det er som om snakke, selv om de er dybe og vedkommende ikke længere er tilstrækkeligt. Det giver ikke længere det samme adrenalinsus, man kan få af at finde nogen, man er fuldstændig på bølgelængde med.

Det er stadig dejligt med et hjerteforbundet møde, noget jeg slet ikke vil undvære, men der er noget i mig og i tiden, som kalder på handling.

Jeg har i lang tid været en del af dem, som prædiker, at man skaber selv den verden, man lever i, og det er jeg stadigvæk enig med mig selv i. Men jeg kan jo efterhånden godt se, at man kommer altså ingen vegne bare med snak, enighed og mange møder.

Det er helt sikkert, at der allerede er mange derude, som er gode til at mødes og gøre, i stedet for at mødes og snakke. Jeg har længe

mærket behovet i familiekomsammener, for at mødes og gøre i stedet for at mødes og snakke. Og jeg skal hilse og sige, at selv i det begrænsede forum er det svært at ændre kulturen – og det er i virkeligheden der, jeg skal have styr på det, inden jeg går ud og forsøger mig med det i verden.

Jeg er nemlig også sikker på, at det år vi er gået ind i kalder på total ærlighed – og hvad er mere uærligt end at gå ud i verden og ville forandre, når man ikke vil indarbejde denne forandring i sig selv eller i sin nære omgivelser.

Så her i begyndelsen af et helt nyt år vil jeg opfordre mig selv til at gøre mere - og starte med selv at gøre det jeg gerne så var anderledes i samfundet og først derefter gå ud i verden fuld af ærligt, ægte gåpåmod. Og måske du vil følges med mig – så kan vi jo snakke imens vi gør noget...

Godt nytår!

FØLG JAK DANMARK PÅ:

Facebook: jakdanmark

Twitter: @jakdanmark

web: www.jakdanmark.dk JAKs nyhedsbrev

Er deleøkonomi egentligt deleøkonomi?

Af Lasse Fonager Hansen

Tag et øjeblik til at overveje, hvad du egentligt deler, når du benytter en af de populære deleøkonomiske tjenester som Gomore eller Airbnb? Du deler et værelse eller en bil, vil du sige – men er sandheden ikke blot, at Airbnb er en anden måde at leje sit hus ud på, og at Gomore blot er en taxatjeneste, der både er billig, og hvis bedste salgsargument er den autentiske oplevelse af at tomle med den samme sikkerhed som at køre sin egen bil? Der er ikke noget galt med tjenesterne, eller de millioner af mennesker der efterhånden benytter dem, men vi bør altid spørge os selv, hvad det egentligt er, vi køber. I artiklen her vil jeg undersøge, om deleøkonomien er så frigørende og anderledes, som den bliver udlagt, eller om det blot er et udtryk for en "skat" på formidling af kontakter mellem mennesker.

I de senere år er begrebet deleøkonomi blevet et hot emne, og både politikere og økonomer snakker varmt om det nye fænomen. Vi bruger tjenester som Gomore og Airbnb i stor stil, men er det et reelt deleøkonomisk tiltag at tjene penge på at leje sin lejlighed ud til andre, eller at have en ekstra person med i bilen?

Jeg vil i det følgende give mit bud på, hvad deleøkonomi burde og kunne være, for det er i min optik misforstået at kalde Airbnb for deleøkonomi. I stedet mener jeg blot, det er et udtryk for en udnyttelse af internettets og de sociale mediers mulighed for at få folk til at mødes, og selvom Airbnb er smart, nemt, billigt og giver køberen af ydelsen en autentisk oplevelse af det sted, de besøger – er det ikke deleøkonomi.

Hvad betyder begrebet?

For at forstå hvad deleøkonomi egentligt er, eller rettere sagt kan være, vil jeg tage mit afsæt i begrebet økonomi. Økonomi består af de to begreber Oikos og Nomos, der kan oversættes til husholdning og at styre. Økonomi handler altså om at holde styr på en husholdning eller en enhed og ikke nødvendigvis om udveksling af

penge. Deleøkonomi antyder, at et fællesskab deles om husholdningen eller elementer i den. Definitionen af deleøkonomi, på baggrund af de oprindelige begreber som her, er derved markant anderledes end den kapitaliserede deleøkonomi, vi ser i dag med fx Gomore og Airbnb. Det er klart, at begge tjenesters kerneydelse er at dele enten sit hus eller sin bil med andre, men eftersom hele konceptet er stærkt kapitaliseret afviger det fra ordets egentlige betydning. Et andet argument for ikke at kalde de kapitaliserede "deleøkonomiske" tjenester for deleøkonomi er de gebyrer, der tages for hver udlejning. Airbnb's formål er derved ikke at få folk til at dele deres lejlighed med hinanden for derved at skabe en merværdi for begge parter. Det er til gengæld at tjene penge på at stille en platform til rådighed. Skulle en lejlighedsdeling eller samkørselsordning være reel deleøkonomi burde profitten på platformen altså tages ud af regnestykket, og kapitaliseringen af tjenesteydelserne burde holdes til et minimum.

Der findes flere forskellige deleøkonomiske koncepter, der virker. Forskellige timeshare koncepter, hvor to mennesker fx køber en bil sammen og derved deles om udgifter og retigheder til bilen. Her er der ikke en økonomisk indtjening, men begge får en økonomisk gevinst i form af adgangen til en bil inden for husholdningsbudgettets rammer. Deleøkonomi handler derved mere om at deles om goder i en form for fællesejerskab, end om at sælge adgangen til goder man selv ejer. Det kan være, at man bytter hus, som medlemmer af foreningen Servas har gjort i mange år, eller det kan være, at man skaber et fællesskab omkring havedyrkning eller deler sine redskaber i en fælles pulje på villavejen.

Jeg vil derfor opfordre alle til lige at stoppe op og overveje, hvor pengene strømmer hen næste gang i bruger en deleøkonomisk tjeneste, køber ind i et supermarked, eller handler hos den lokale bonde. Overvej hvem der mon har mest gavn af jeres køb, hvem der tjener pengene på det, og træf det valg I finder rigtigst.

Deleøkonomi:

Det kan være, at man bytter hus, som medlemmer af foreningen Servas har gjort i mange år, eller det kan være, at man skaber et fællesskab omkring have dyrkning eller deler sine redskaber i en fælles pulje på villavejen.

Der findes flere forskellige deleøkonomiske koncepter, der virker. Forskellige timeshare koncepter, hvor to mennesker fx køber en bil sammen og derved deles om udgifter og rettigheder til bilen. Her er der ikke en økonomisk indtjening, men begge får en økonomisk gevinst i form af adgangen til en bil inden for husholdningsbudgetets rammer

Grobund Ebeltoft – Et nyt perspektiv

Vi køber en fabrik! Fra en idé til en plan

Af Mads, Styregruppen for Grobund

GROBUND

Udvikling af nye leve- og tænke-måder, både kulturelle og produktions-mæssige, kræver tid, eksperimenter og fejltagelser. Det lader sig bedst gøre, hvis grundlaget er gældsfrit og fri for store økonomiske omkostninger

I de sidste årtier er der i Danmark sket en vandrang fra landet mod store byer, både af mennesker, penge, produktion, kulturel og intellektuel kapacitet. På verdensplan er de tunge produktioner flyttet fra fabrikkerne i landdistrikterne til fjerne lande i lavtlønsområder, såsom Kina, Indien og flere østlande. Globaliseringen er kommet og arbejdspladserne er forsvundet. Det har betydet, at yderdistrikterne, det såkaldte Udkants Danmark, er blevet fraflytningsområde. Især de unge tager på uddannelse i de store byer og vender sjældent tilbage. Som resultat er de lokale fællesskaber og erhvervslivet under afvikling. På grund af denne urbanisering ser vi priserne i byen skyde i vejret, i mens kvadratmeterne bliver billigere og billigere i landdistrikterne. Byboerne må løbe hurtigere og hurtigere for at få det hele til at løbe rundt, rent økonomisk, alt i mens forbruget støt bliver ved med at stige. Samtidig specialiserer vi os også i en stigende grad – som molekylære biokemikere, internationale erhvervsøkonomer, kognitive forskere osv. – noget som er med til at udvikle vores samfund, men som også afvikler den almeneuelighed. Vi løber blot lidt hurtigere, så vi kan betale os fra at lappe cyklen eller samle køkkenet.

Alt dette ser vi hos Grobund, ikke blot som en afgørende del af den skævvridning af Danmark og vores traditionelle fællesskaber, som vi ser i disse tider – denne livsførelse bidrager også til den klimakrise, der i stigende grad skriker på løsninger.

Hvis dette scenarie skal forandres, kræver det nye perspektiver og muligheder. Det er ikke nok, at der er frisk luft og skøn natur ude på landet. Der skal mere til, og ude i landdistrikterne står der en unik, næsten udforsket mulighed. De efterladte fabrikker fra den tunge produktion!

Udvikling af nye leve- og tænke-måder, både kulturelle og produktionsmæssige, kræver tid, eksperimenter og fejltagelser. Det lader sig bedst gøre, hvis grundlaget er gældsfrit og fri for store økonomiske omkostninger. Unge iværksættere og ildsjæle, der brænder for en idé, har sjældent de store forbrugsmæssige

krav, og vil egentlig bare helst gerne bruge deres tid på det, de brænder for – det kan være enormt svært at gøre, hvis ikke der er økonomisk udbytte fra dag 1. Særligt hvis man har gældsatt sig, hvilket mange iværksættere føler sig nødsaget til.

Med de tomme fabrikker i landdistrikterne har vi en unik mulighed for at bryde med de fornavnte mønstre og skabe et nyt perspektiv. For at etablere iværksætteri med lave omkostninger. For at skabe et kreativt, inspirerende og socialt miljø for folk der ønsker at skabe og leve i noget nyt.

Der er enormt mange fabrikker at vælge imellem derude – vi har udsett os en godt 10.000 kvadratmeter stor, forhenværende stålfabrik beliggende i vandkanten ved Mols Bjerger, blot 3 kilometer fra Ebeltoft. Fabrikken er ejet af Tata Steel, og har været til salg siden 2014. Tilstødende er der over 21 hektar jord til bosætning, som har været udbudt i snart 20 år.

Planen og håbet

Så nu er vores plan, at samle 100 gode mennesker der ønsker at være med til at etablere sig på og omkring fabrikken og skabe det her nye perspektiv.

Her håber vi på at blive en jævn fordeling af iværksættere – af produktionsfolk, men også kulturskabere. En fordeling der kan give et sammenspil mellem produktion og kultur, og generelt sætte lidt ramasjang i tingene. Det skal være sjovt at bo på landet!

Foreningen Grobund har som mål at bruge fabrikken til at:

“... skabe grobund for kulturvirksomhed, landbrug, håndværk, fiskeri og produktion.

Formål: at skabe holdbare affaldsfrie produkter der medvirker til trivsel og sundhed og som understøtter fremtidige generationers behov.

At skabe kulturelle aktiviteter der er inddragende, udviklende og aktive-rende”.

Idéerne til virksomheder er allerede mange og flere interessenter har bl.a. på tegnebrættet, at starte en helt ny og banebrydende form for fiskerlaug, affaldsfri produktion af halm-elementhuse og modul træhuse – så der bliver også boligløsninger til dem der ikke ønsker at bygge selv! Samtidig er der idéer om at lave en produktion af ålegræs-isolering, masse- og flexovne med biproduktion af el og varmt vand, ventilationsvinduer, 'røgvaskere' og meget mere. Derudover er der flere billedkunstnere og teaterfolk, der ser muligheder for at have atelier og øvelokaler i fabrikens store lokaler.

Omkring fabrikken er der over 21 hektar, som vi ønsker at opkøbe sammen med fabrikken. Her er drømmen at have en off-grid økologisk landsby med selvforsyning, fællesområder, aktiviteter og fællesskab. Foreningen Grobund har defineret formålet således:

**"At skabe bosætning der er gældfri og affaldsfri.
At handle lokalt og tænke globalt.
At udvikle lokal forsyning af mad og energi.
At deltage aktivt i samfundsudviklingen med samarbejde og respekt for natur og andre kulturer."**

Håbet er, at alt dette kan være med til at skabe et fristed med lave omkostninger og højt til loftet. Et sted, hvor de lave omkostninger sikrer at tingene ikke drejer sig om økonomien – men derimod om ansvarlighed, godhed og overskud – overskud at give til hinanden, samfundet og naturen.

Konceptet er til at brede ud over hele landet, og vi håber at se et Grobund Maribo, Grobund Langeland og noget helt tredje – men trækker idéen i dig, så håber vi at du vil være med til Grobund Ebeltoft!

Du kan læse mere om idéen på Grobund.org eller på www.facebook.com/grobundebeltoft

Tanker bliver til handling på Topkærgaard

Af Kim Qvist

Ideen bag Topkærgaard er ikke ny. Faktisk har ideen ligget og ulmet i mange år, så den er på mange måder velovervejet og meget gennemtænkt. Efter at Kim og Lene i en årrække har brugt både arbejdsliv og fritidsliv på sociale- og undervisningsmæssige opgaver kombineret med økologisk jordbrugsdrift og gårdbutik (senere supermarked), opstod tanken om at smelte alle disse mange års erfaring og viden sammen i et fælles projekt. At etablere et økologisk jordbrug, hvor den økologiske produktionsform og tanke er i højsædet. Producere gode sunde og nærende fødevarer og sælge dem direkte til slutbruger.

Jordbruget bør være multifunktionelt, således at forstå, at med flere produktioner på samme ejendom, skabes der en større mangfoldighed, større diversitet og samtidigt større spredning af risikoen. Et jordbrug med flere forskelligartede produktioner vil samtidigt skabe en masse forskelligartede arbejdsopgaver. Disse opgaver kan så være velegnede for borgere, som er langt fra arbejdsmarkedet, og som både har behov for konkrete meningsfulde opgaver og en socialpædagogisk indsats.

Ideen er at projektet skal stå på 2 ben; 1. Økologisk fødevarerproduktion 2. Socialøkonomisk virksomhed, som bidrager til at ressourceafdække potentialer hos borgere, som af forskellige årsager er langt fra arbejdsmarkedet. Grundlæggende kan man sige om ideen; Efter spørgslen på økologiske fødevarer er stigende og har været det i en årrække, sideløbende hermed er flere og flere borgere blevet marginaliseret i forhold til arbejdsmarkedet, disse 2 elementer kan med rette struktur, indsats, kompetencer og erfaring bringes til et fælles bedste. På Topkærgaard vil der, i samarbejde med den social-økonomiske virksomhed Huset Venture, i Aarhus, arbejdes med udvikling af særlige ydelser, som krigsveteraner med PTSD kan frekventere.

Udover at stå på 2 ben er der mange andre potentialer i ideen, som kan og bør bringes i spil. F.eks. har dansk landbrug et markant problem med generationsskifte, og kommende gene-

rationer har yderst vanskeligt ved at erhverve sig landbrugsjord, dette, kombineret med en stigende fremmedgørelse og adskillelse i mellem land og by, kalder på nye tiltag. Således er det planen på Topkærsgaard, at næste generation Kim og Lenes datter og svigersøn (Sille og Anders) også bliver en del af projektet, hvor de bebor stuehuset, og Kim og Lene opfører en lejlighed i en af gårdens længer. Sille og Anders har kompetencer, der kan anvendes og være med til at udvikle på projektet. Blandt andet socialpædagogik, markedsføring, IT, webshop, salg, sociale medier osv.

Der er også planer om, at kommende unge landmænd kan komme ind og "låne" jord og prøve sig af som producent, hvor Topkærsgaard så kan være behjælpelig med afsætning osv. Der er ligeledes aftalt, at elever fra Kalø Økologisk

Landbrugsskole kan komme på gården, samt at konsulenter og forskere kan benytte arealerne til blandt andet forsøg med økologisk jordbrug.

Slutteligt bliver Topkærsgaard et oplevelsessted, hvor alle kan komme og opleve dyreholdet, fødevareproduktionen, naturen og butikkens varesortiment, hvor historien bag produkterne fortælles. Alt sammen samtidigt med, at der fremvises et rummeligt jordbrug, hvor der er levnet plads og iværksat naturtiltag i og omkring produktionsarealerne, herunder en sikring af blandt andet grundvandet, de vilde dyrs korridorer og biotoper.

Det bliver spændende, når Topkærsgaards gårdbutik åbner i januar 2017 med masser af økologiske varer. Man kan følge Kim og hans families udvikling af gården på www.topkaergaard.dk.

Der er også planer om, at kommende unge landmænd kan komme ind og "låne" jord og prøve sig af som producent, hvor Topkærsgaard så kan være behjælpelig med afsætning osv.

Fremtidens økonomi

Af Eloneh Gaia Klit Malm,
formand JAK Danmark

Bestyrelsen i JAK Danmark valgte at kaste sig ud i et weekendseminar i efteråret 2016. Ikke for at udbrede JAKs tanker og ikke for at diskutere rente, spekulation og banker.

Vore primære mål var mødet med andre mennesker, mødet med andre organisationer, mødet med andre tanker og ideer. Vi er i JAK endnu mere klar end nogensinde til at åbne os ud mod fællesskaber og forbindelser på kryds og tværs. Vores ideer er lige så værdifulde som andres og kun ved at tillade os at blive påvirket af hinanden, kan vi skabe endnu mere værdifulde ideer, som kan komme os alle til gavn. I mødet og i fællesskabet er vi stærke, når vi deltager i det fra et åbent hjerte og en åben vilje.

Og det var lige netop det, der skete på JAK-seminaret "Fremtidens økonomi". Vi blev alle hvirvlet rundt af de kompakte indlæg og interessante oplægs-holdere, som fyldte os til randen af hvad vi kunne rumme – for senere at blive hvirvlet rundt i fysisk dans, hvor vores hoveder igen blev tømt – og først her opstod de inderlige samtaler, hvor

vi blev berørt af glæde, frustration og dybe tanker i mødet med hinanden.

Når jeg tænker på, hvad der kom ud af seminaret, var det ikke en plantegning over, hvordan fremtidens økonomi skal se ud. Men vi fik sammen sat en bølge i gang, som måske påvirkede de der var med på det personlige plan, måske påvirkede vi Sostrup Slots fremtid, men helt sikkert påvirkede vi organisationen JAK til at slippe fortidens fokusering på rente og penge. JAK er meget større end det, hvis vi tør – og i en nutid, hvor pengeinstitutterne, pengesystemerne og samfundsøkonomien er under pres – og måske endda ødelægges, er der brug for et stærkt JAK, som formår at samle kræfter, vilje, idérigdom og frygteløshed til at skabe det vi gerne vil have i stedet.

Ingen ved endnu, hvad der udspringer af mødet på Sostrup Slot – men jeg tror det er stort.

< Når penge er i cirkulation skabes der realvækst. Alle får mere købekraft og væksten kommer alle til gode. Væksten svarer til det "motoren" naturligt kan klare – dvs. bæredygtig vækst. Når penge hobes op – udhuler rente- og afkastkravet muligheden for realvækst. Folk får mindre købekraft og væksten kommer "den falske kapital" til gode. Rente- og afkastkrav bevirker at "motoren" overophedes.
Martha Petersen, Direktør i Folkesparekassen

< Danmark er stadig et af verdens mest lige lande. Vi har alligevel ikke stor vækst – men vi er meget afhængige af verdensøkonomien. Meget tyder på, at en redistribution af store formuer i store dele af verden er nødvendig. Hvis det ikke sker gennem samfundsmæssige beslutninger, plejer det at ske voldeligt til sidst.
Jesper Bo Jensen, Fremtidsforsker

< Alternativet vil vende den nuværende tænkning på hovedet og ændre præmisserne for, hvordan vi taler om og tænker økonomi.
Josephine Fock, Økonomi- og finansordfører Alternativet

Teori U og bæredygtig økonomi: U-processen er en invitation til fordybelse, når der skal ske noget andet end der plejer. En bevægelse fra ego-opmærksomhed til Øko-opmærksomhed.

Michael Stubberup,
forfatter og leder
af SYNerGAIA

– Selvom det var et tætpakket program, blev der tid til en frisk gåtur i de dejlige opgivelser omkring Sostrups Slot.

< – Og så blev der ved dygtig hjælp af Søren Fribo dannet et "JAK kor" søndag formiddag i Maria Hjerte Klosterkirke – en fantastisk oplevelse!

Bestyrelsen i JAK Danmark er rigtig glade for, at have prøvet kræfter med denne form for møde, hvor der både deltog JAK medlemmer og andre med interesser, der ligger op af det, vi tænker. Og efter de mange overvældende tilbagemeldinger har vi i bestyrelsen mod på at lave mere af den slags – sandsynligvis til næste efterår. Vi modtager gerne input til emner og oplægsholdere.

Vi er på vej i den rigtige retning

Af Tommy Wølk,
udviklingschef i Code of
Care/Danmark

Først var du alene ude på tundraen. Du frøs. Du havde intet sprog.

Så fandt vi sammen. I stammer. Tændte ild. Gryntede af hinanden. Og alt var fint. Så opstod der uenighed. Og splittelse. Der opstod flere stammer. Det blev til kampe.

Vi ønskede stabilitet. Der opstod et behov for styring. Vi stillede os til rådighed for én med beslutningskraft. Vi lod os styre.

Af en diktator

Vi kaldte det senere for enevælde. Statsstyring. Topstyring. Nationalismen længe leve. Og alt var godt igen.

Bare ikke for det enkelte individ. Vi mærkede undertrykkelsen. Mistede kreativiteten. Udviklingen gik i stå. Som vi så det under kommunismen. Som vi oplever det flere steder i Afrika. Og vi skabte energi med olie og kul. Bogtrykkunsten gav os nye veje for at udveksle tanker.

Der er to veje ud. Revolution eller afståelse af magten på fredeligvis.

Begge veje fører til demokrati

Og alt blev nu perfekt.

Friheden blev værdsat. Vi fik virketrangen tilbage. Vi oplevede vækst. Vi kunne alle være med til at bestemme. Hvert fjerde år. Genem et indviklet valgsystem. Hvor ikke altid de dygtigste og klogeste og mest fremadskuende blev valgt.

Væksten i velfærd var markant. Kapitalismen sikrede at udviklingen tog fart. Du blev din egen lykkes smed. Køb nyt og brug løs og køb nyt igen.

Verden lider under det.

Naturen lider.

De fattige lider.

Nogen blev utilfredse med deres vilkår. De gik sammen i nye stammer - særinteressefællesskaber. For at øve indflydelse på de folkevalgte.

Lad os kalde det interesseorganisations-samfundet

Vi udveksler konstant informationer over alt - internettets velsignelse. Så særinteresser kan spredes, og folk kan samles. Dansk ornitologisk forening. Våbenlobbyismen. Vindmølleforeninger. Alle gør det.

Og nu er alt godt.

Nu har vi alle indflydelse hele tiden. Borgerdrevet innovation. Ud fra vores egen egocentrede del af verden. Manglende blik for helheden.

Kontrol af kontrol er nødvendig for at samfundet holdes på rette spor. Overbureaukratisering. Adskilthed.

Den reelle økonomi er adskilt fra den aktiebaserede økonomi, hvor fiktive midler flyttes rundt - og nogen tjener på luftpenge.

Hvor blev overblikket af? Hvor er samhørigheden? Vi vil have samskabelse, var der nogen der sagde. Vi er verdensborgere. Ved godt at tingene hænger sammen.

Hvad skaber balance. Ligeværd.

Det gør vi sammen i et sociokrati

Fremtidens styreform.

Der går vi fra egosystem til økosystem. Vi lader os lede af viden. Der bliver balance mellem overvejelser og indsigt - og handlekraft. To sider af samme sag. Alle oplever værdien i det. Vi kalder det balance mellem det feminine og det maskuline. Yin og Yang. Intet underligt i det. Vi ser det i deleøkonomien. Jeg har ikke brug for at eje det selv, så længe jeg har mulighed for at benytte det, når jeg har brug for det.

Vi ser det i bestræbelserne på bæredygtighed.

Vi ser det i vedvarende energi.

Vi ser det i ledelse med hjertet.

Vi ser det, fordi vi ønsker at gå den vej. Og vi går den vej.

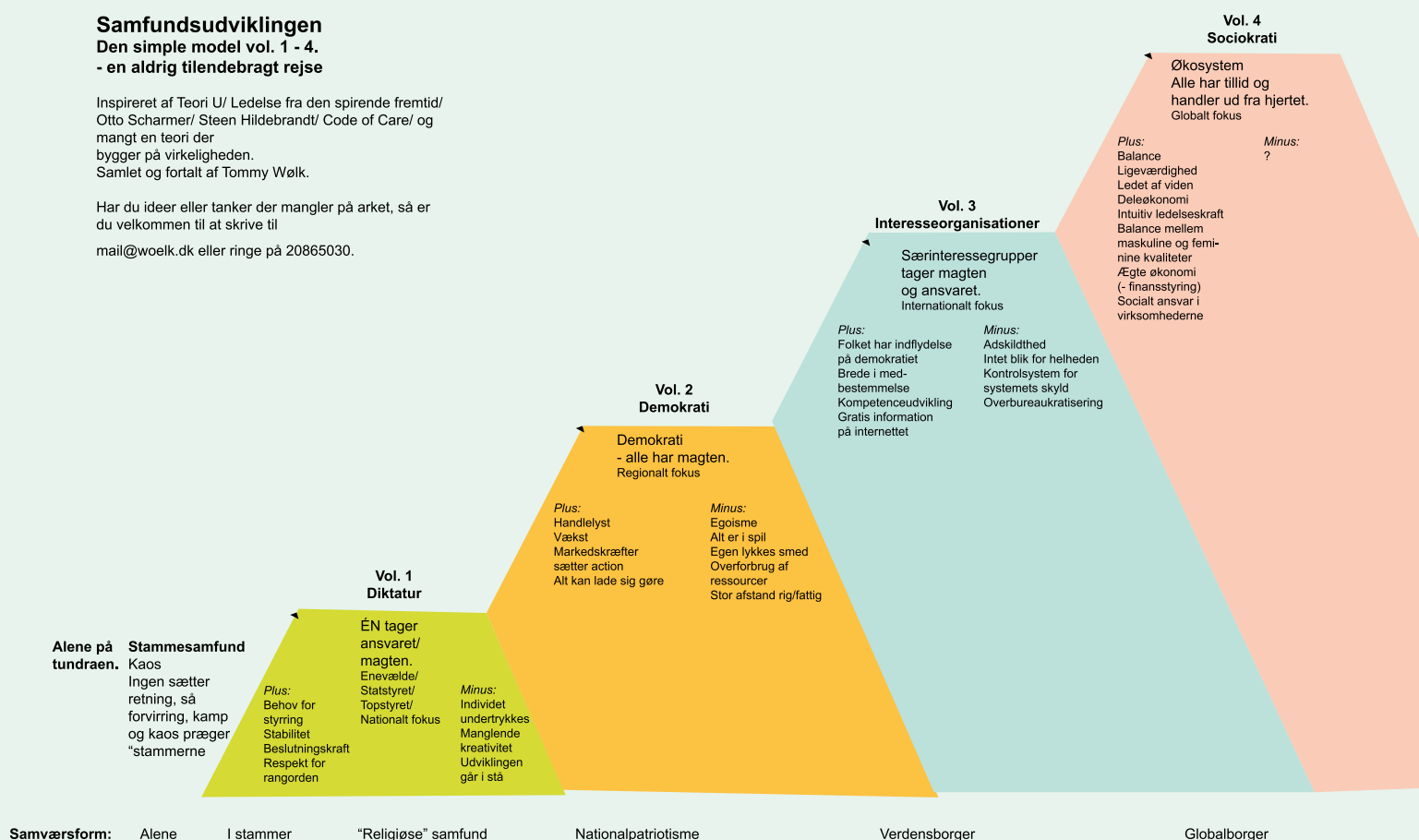
(Ja ok, vi ser lige nu en tilbagevenden til at nedbryde systemerne. Vælge stærke mænd til at bestemme. Farligt - men det er kun en overgang. Måske en nødvendig overgang.)

Samfundsudviklingen Den simple model vol. 1 - 4. - en aldrig tilendebragt rejse

Inspireret af Teori U/ Ledelse fra den spirende fremtid/
Otto Scharmer/ Steen Hildebrandt/ Code of Care/ og
mangt en teori der
bygger på virkeligheden.
Samlet og fortalt af Tommy Wølk.

Har du ideer eller tanker der mangler på arket, så er
du velkommen til at skrive til

mail@woelk.dk eller ringe på 20865030.

Vi mærker efter, når vi tager action. Hvordan påvirker det de andre? Hvordan inddrager jeg de andre? Vi kunne kalde det rationel egoisme. Det, der er godt for andre, er også godt for mig.

Jeg føler mig lykkelig ved at gøre noget godt for andre – så det vælger jeg at gøre.

Det kommer der mange valg ud af.

Skal jeg dele mine ting?

Skal jeg køre i delebil?

Hvordan kan jeg gøre noget godt for andre?

Hvordan kan jeg skabe fremskridt for alle?

Hvordan kan min virksomhed være med til at gøre verden til et bedre sted at være?

Virksomhedsledere gør verden til et bedre sted at være

Code of Care er en nonprofit organisation bestående af virksomhedsledere, som inspirerer til, informerer om og skaber innovation inden for erhvervslivets sociale ansvar. Vi arbejder på at flere mennesker med psykiske, fysiske eller sociale udfordringer i livet inkluderes på de danske arbejdspladser.

Sammen med virksomhedslederne stiller vi os selv spørgsmålene:

Hvordan får vi flere virksomheder til at tage et socialt ansvar? Hvordan får vi ledere i virksomheder og organisationer til at sikre en plads, til de mennesker der af psykiske, fysiske eller sociale årsager står uden for arbejdsmarkedet? Står uden for det arbejdsfællesskab, hvor man får lov at bidrage til det samfund, man lever i. Hvem har sagt, at man skal arbejde 37 timer for at være værdig til at bidrage? Fagforeningerne - en gang for længe siden.

Hvad nu, hvis man er ung, nyuddannet og ikke har børn endnu? Og har lyst til at arbejde 60 timer? Eller hvad nu, hvis man kun kan arbejde 2 timer hver dag? Er der mere brug for den ene eller den anden? Hvis opgaven passer til 2 timer hver dag, så lad den løses af en, der kan arbejde to timer hver dag.

Vi har som samfund ikke råd til, at over en halv million mennesker bliver betalt for at sidde stille uden at foretage sig noget opbyggeligt. Vores velfærdsamfund er under pres. Det er ikke længere nok at betale skat og så lade samfun-

det løse resten. For samfundet kan ikke løse den opgave. Virksomhederne skal gøre mere. Spot de opgaver der kan løses af mennesker med udfordringer i livet og ansæt dem til at udføre de opgaver.

Ikke kun for samfundets skyld. Også for din egen virksomheds skyld.
Din virksomhed får tilført energi i form af stolthed hos medarbejderne. Alle vil gerne være i en organisation, der udretter noget godt ved at gøre noget godt.
Det giver engagement - det giver effektivitet. Man vil gerne give en ekstra indsats for en meningsfyldt virksomhed. Diversitet giver arbejdsglæde - det er bevist.

Samfundet, kunderne, medarbejderne - alle vil hjælpe til med at sikre fremtiden for din virksomhed, når den gør noget godt.

Så hvorfor ikke lade det være en del af din strategi. Det giver mening på alle bundlinjer - og dem er der mange af.
Vi oplever, at der er stor vilje til at gøre den berømte forskel. Og det er en del af fremtiden. En

del af virksomhedernes nye rolle i samfundet. Vi ser det mange steder, og der bliver mere af det. Det er vejen mod sociokratiet, hvor vi tænker på andre end os selv, når vi tager beslutninger og sætter handling bag.

Er Code of Care da en særinteresseorganisation, kunne man så spørge. Ja, er svaret. Med særinteresser. Virksomhedsledere der tager en socialt ansvar for de udfordrede mennesker.
Vi har en udløbsdato. Når det er en naturlig del af virksomhedernes måde at agere i verden. Når vi ikke længere taler om socialt ansvar som et buzzord. Når det er en integreret del af strategien og de handlinger, der foretages i virksomheder og organisationer - så opløser vi os selv.

Hvis du vil være med til at påvirke erhvervslivet i den samme retning, så giv lyd - og lad os se, hvordan vi sammen kan skabe denne ønskværdige fremtid.

Læs mere om Code of Care på www.codeofcare.dk

Støt arbejdet med et medlemskab

Endnu en finger til systemet

Trump vandt. Ikke så meget over Hillary. Men over det nuværende system, der svigter miljø, dyr og så mange mennesker.

*Af Bo Heimann,
forfatter, folketings-
kandidat Alternativet*

Ikke alle, der har stemt på Trump, har reelt stemt på Trump. De har ikke engang stemt republikansk. De har stemt imod. Imod systemet. Imod Washington. Imod the establishment. Imod det kendte system.

Ligesom Bernie Sanders fik enorm opbakning, har Trump fået det, fordi de begge (omend forskelligt) vil ændre grundlæggende ting. Hillary var status quo. Ikke rebelsk nok til de unge. Ikke sort nok til de sorte. Ikke grøn nok til økologerne og de innovativt tænkende. Ikke street nok til at gå imod de 1 %, storkapitalen og bankerne. Ikke social nok til de udstødte i udkants USA. Ikke peacenik til at gå imod hele krigsindustrien. Hun var tilsyneladende ikke engang kvinde nok til kvinderne. Hun var selve systemet, som vi kender det.

Og systemet har spillet fallit. Det neo-liberalistiske verdensbillede med al magt til det såkaldte frie marked og konkurrencestaten uden ånd og mening i jagt på vækst har spillet fallit. Det viser økonomien. Miljøet. Arbejdsløshedstallene. Kriserne inden for sundheds- og uddannelsessystemerne. Det viser seneste valg i DK. Det viser Brexit. Det viser valget i går i USA.

Systemets fallit har givet en karakter som Trump en mulighed. Desværre.

Men systemets fallit er også en mulighed for en anden revolution: den venlige, den grønne, den empathiske revolution - hvor fællesskabet bærer den sociale og miljømæssige bundlinje frem på linje med den økonomiske; hvor vi satser massivt grønt på alle tænkelige parametre; hvor den sociale sammenhængskraft prioriteres; hvor bankers muligheder for fatale spekulationer formindskes; hvor finansielle transaktioner beskattes; hvor iværksætteri styrkes.

Trump vandt. Ikke så meget over Hillary. Men over det nuværende system, der svigter miljø, dyr og så mange mennesker. Bernie Sanders kunne have gjort det samme, bilder jeg mig ind. Og der er jo mere end én verden til forskel, hvis han havde stået i dag, hvor Trump står. Desværre.

Træd op frem for at blive liggende. Organiser i stedet for at fortvivle. Ræk ud, tal, del, byg - vær en del af samskabelsen af det alternativ, som verden kalder så kraftigt på.

Egon Carlsen – Bissekræmmeren fra Taars 90 år

Af Uffe Madsen

JAK's praktiske omdrejningspunkt i Nordjylland sker med base i den lille by Østervraa, som ligger midt i Vendsyssel – mellem Frederikshavn og Løkken i øst og vest, samt Skagen og Aalborg i nord og syd. I denne velfungerende by med 1300 indbyggere og med tilhørende forretninger, idrætshal, kulturhus og institutioner for børn og ældre, er JAK Andelskassen Østervraa i dag eneste pengeinstitut. De øvrige institutter, som tidligere har betjent den lokale befolkning, har lukket deres filialer. Måske har de indset, at de ikke kan konkurrere med andelskassen?

JAK Andelskassen blev oprettet i 1981 og med baggrund i en god og stabil medlemskreds samt effektiv ledelse, var der en god udvikling, som gjorde den i stand til senere at overtage JAK andelskasserne i Hjørring og Sæby. JAK Andelskassen Østervraa er i dag den eneste

tilbageværende JAK Andelskasse, og det kan ene og alene takkes de seje vendelboer, der på trods af stigende krav fra myndighederne vil bibeholde deres eget pengeinstitut.

Igennem hele dette forløb er der naturligvis nogle mennesker, som rager lidt mere op end andre, og blandt dem er Egon Carlsen, som fra starten var bestyrelsesformand for andelskassen. Egon overlod for en del år siden formandsstolen til sønnen Tonni.

Og hvem er så denne Egon Carlsen, som i øvrigt fyldte 90 år for et par måneder siden?

Egon voksede op som den yngste blandt 11 søskende på et husmandssted i Taars tæt på Østervraa. Moren døde

som 44-årig under fødslen af det 13. barn, da Egon var 4 år gammel. Efter morens død overtog et par ældre søstre pasningen af hjemmet. Skolegangen var som for datidens landbobørn syv år, derefter var det ud at tjene, hvad Egon kom som 14-årig. Med denne baggrund lå det ikke lige frem i kortene, at han skulle blive en driftig handelsmand

JAK Andelskassen Østervraa er i dag den eneste tilbageværende JAK Andelskasse, og det kan ene og alene takkes de seje vendelboer, der på trods af stigende krav fra myndighederne vil bibeholde deres eget pengeinstitut.

Vel var hjemmet fattigt, men det var også socialt engageret med forbindelser til samfundskritikere, som forfatterne Johan Skjoldborg og Jeppe Aakjær, og det var medvirkende til at åbne Egon's indstilling og sindelag for nye tanker. I lighed med en del af hans søskende, knyttede han sig til trossamfundet Adventisterne, hvilket har præget ham hele hans liv.

Det med beskæftigelse ved landbruget varede ikke ved. Som han selv forklarer det: "For meget arbejde og for lidt i løn". Efter krigens afslutning var der mangel på mange basale fornødenheder, herunder kul til opvarmning, og sammen med en bror etablerede han i 1946 en tørvefabrikation. Det var ikke forbundet med mindre arbejde end i landbruget, men indtjeningen var større. Med den samme bror lavede han også andre forretninger med køb og salg af mange forskellige varer.

Sidst i 40'erne blev Egon tilbudt at overtage varelageret fra et børstenbinderi, og det blev starten på en livslang aktivitet med salg af først koste og børster, og senere udvidet med rengøringsartikler og andre varer, som han kunne medbringe på de daglige køreture med varebilen rundt i hele Vendsyssel. Kunderne var landbrug, forretninger og erhvervsvirksomheder, som gennem årene lærte Egon Carlsen at kende som en meget behagelig og ærlig mand.

Ved siden af forretningen var der også et privatliv. Tilbage i 1947 kommer Egon på et halvt års højskoleophold på Vejleffjord, som blev drevet af Adventisterne. Her møder han den 5 år yngre Solvej, som er af tysk afstamning. I lighed med mange andre tyske familier i årene efter krigens afslutning, kom Solvej sammen med sin familie fra Hamborg til Danmark i 1946, og da hendes familie også var medlem af Adventistsamfundet, blev et ophold på

Vejleffjord en del af den 16 årige Solvejs integration i det danske samfund. Hendes morfar var dansk, og derfor var det også naturligt for familien at søge til Danmark, hvor der var slægtninge, som de kunne støtte sig til.

Egon og Solvej får hurtigt øje på hinanden på skolen, men på den tid var der skarp adskillelse mellem kønnene på højskolen, så de måtte gå lidt stille med dørene. De to unge menneskers interesse for hinanden holdt gennem skoleopholdet, og i 1951 bliver de gift og bosætter sig i Sæsing, hvor de købte et hus. Et par år senere kommer Tonni til som deres eneste barn.

Midt i 60'erne kommer husmandsstedet i Taars, som er Egons fødehjem, til salg, og det bliver så familiens fremtidige bopæl og er stadig i familiens eje, idet sønnen nu bor på ejendommen og Egon og Solvej har et dejligt hus i Taars.

Samtidig med købet af fødehjemmet kommer Egon ud for en automobilulykke, hvor han pådrager sig en svær ryglidelse, der lige siden har påvirket hans helbred. Det har medført nogle blodpropper, og han har siden være tvunget til daglig indtagelse af forebyggende medicin.

Sidst i 70'erne trapper Egon ned med handelsaktiviteterne, og der bliver mere tid til bl.a. JAK og kirken. I JAK er han med til at starte andelskassen i Østervraa og er dens formand i en årrække. Derudover er han i en del år medlem af Folkesparekassens repræsentantskab og af JAK Bladets redaktionsudvalg. Endelig er han også i 1990 med til at stifte JAK Fonden, og sidder med i fondsbestyrelsen indtil posten i 2004 går videre til hans søn.

Jeg har kendt Egon Carlsen siden 1983 og har haft et tæt samarbejde med ham i såvel Folkesparekassen som i bladets redaktionsudvalg og JAK Fonden. Gennem disse mange år har jeg sat overordentlig stor pris på ham og hans ærlige og ligefremme væremåde. Ved udarbejdelsen af denne artikel aflagde jeg Egon og Solvej besøg i deres hus i Taars, hvor de stadig bor og passer det med stor omhu både indvendig og udvendig.

Egons ærlighed og medmenneskelige livssyn er bl.a. kommet til udtryk i hans omgang med de mennesker, som han gennem årene har handlet med og kommet tæt på, og hvor han også har fungeret som sjælesørger i forbindelse med sygdom og dødsfald. Under min samtale med Egon nævnte han flere gange, at en af de centrale ledetråde i tilværelsen for ham har været: "Du skal behandle din næste på samme måde, som du selv ønsker at blive behandlet!"

Jeg er helt sikker på, at mange af de mennesker i Vendsyssel, som Egon gennem sin handelsvirksomhed har været tæt på, vil kunne bekræfte, at han fuldt ud har levet op til denne ledetråd.

Jeg har med stor glæde og interesse læst bogen "Derfra og hertil" af Aksel Gotfred Nørgaard. I bogen fortæller Aksel om sit liv fra opvækst og barndom på et landbrug i Svenstrup, mødet med Rita og deres fælles liv frem til i dag, hvor de har købt en andelsbolig på Bisgårdtoften i Holstebro.

Første gang jeg mødte Rita og Aksel var i deres butik i Ejstrupholm, hvor jeg var med mine forældre på indkøb. Senere mødtes vi igen gennem JAK. Rita var i mange år direktør i JAK Andelskassen i Ejstrupholm, en tid Aksel også kommer ind på i bogen.

Med Aksels tilladelse har jeg valgt at gengive et par afsnit fra bogen, som jeg syntes er meget relevant for JAK bladets læsere. Jeg formidler gerne kontakt til Aksel, såfremt der er ønske om køb af bogen.

Af Lis Poulsen

Fra bogen "Derfra og hertil"

Af Aksel Gotfred Nørgård

Landsforeningen for økonomisk frigørelse startede i 1929 af landmåler K. E. Kristiansen fra Terndrup ved Hobro. Samme år som jeg blev født. Målet var – og er – at skabe en samfundsbank, ledet og styret af samfundet. Landmåleren syntes, at det var urimeligt, at unge nystartede familier skulle betale lånte penge tilbage flere end tre gange. Altså at der, for hver lånt hundredekroneseddel, skulle tilbagebetales mere end 300 kroner. Derfor startede han JAK andelsbevægelsen.

Blev det så en succes eller en fiasko for mig at bruge – og arbejde for – et rentefri finansieringssystem igennem mere end 60 år? Det spørgsmål har jeg tit stillet mig selv, jeg har i hvert fald oplevet megen røre og latterliggørelse – særligt i de første år. De tre bogstaver – JAK blev genstand for mange hånlige bemærkninger og mange gjorde sig morsomme, når de mente at vide, hvad bogstaverne stod for.

"Jammer, Armod og Kæltringestreger".

Det synes jeg nu stadig passer bedst på kreditforeningerne – dengang og i dag! Mange mennesker har gennem årene over for mig givet udtryk for: "At du gider!" De mener at det ikke er umagen værd, og at det intet hjælper, at forsøge at bekæmpe pengehandelen og børsspekulanterne. Denne vurdering har jeg aldrig kunnet godtage, selv om det til tider har set håbløst ud. Jeg har aldrig bekæm-

pet pengespekulanterne, for det kommer der ikke nogen samfundsbank ud af. Det eneste jeg har gjort er, at jeg gennem 60 år har undgået og undladt at bruge pengespekulanterne, så spekulationssystemet kan dø af mangel på næring – nu eller om tusinde år. For mig er brugen af – og arbejdet for – JAKs rentefrie system et påvist middel til et retfærdigt og mere brugbart pengesystem. Og dermed kan vejen banes for en livsnødvendig fornyelse af et etisk og moralsk bedre pengesystem, hvor ingen i samfundet kan handle med penge, og derved skabe mange fattige og få rige – og give anledning til splid i samfundet.

Når K. E. Kristiansen holdt foredrag blev han hånet af kreditforeningernes folk – både under selve foredraget i salen og i aviserne dagen efter. "Profeten fra Brande" blev der råbt og skrevet, når han deltog ved forskellige foredrag. Ved et stort møde i Varde, hvor emnet var "Kan moralsk holdning øve indflydelse på pengeverdenen", holdt Kristiansen et foredrag om den økonomiske og politiske uret, der trælinder folk til den udbytning, som formørker moral og etik. Han kom også ind på hvorledes folket selv kan frigøre sig ved økonomisk samarbejde og ved erkendelse af de kristne grundsandheder.

I salen lyttede den store forsamling opmærksomt, og det kunne mærkes, at de fleste i forsamlingen fulgte med og bifaldt Kristiansens synspunkter. Pludselig rejste en

deltager sig. Vred og heftig. Han bad om ordet og udtalte med stor fordømmelse, at det var vildledende at blande politik, penge og kristendom. "Enhver ved," sagde han, "at disse ting bør klart adskilles, og forsamlingen burde fordømme, og ikke godtage en sådan tale." Manden satte sig ned med en triumferende sejrsmine. Kristiansen stod i lang tid helt stille. Så kiggede han ned på den vrede mand i salen, og spurgte: "Hvad var det, De hed?"

Manden rejste sig hurtigt og præsenterede sig som højskolefortanden NN og satte sig med en veltilfreds mine.

"Så hørte jeg rigtigt," sagde Kristiansen, "jeg troede ellers, at jeg havde hørt forkert. Tænk sig... at være højskoleforstander, ungdomsvejleder, og så ikke turde veje sine politiske og økonomiske handlinger på en kristen vægt."

Det gjorde et stort indtryk på mig. Og jeg har siden fundet ud af, at Moses, Jesus, Luther, Gandhi og mange, mange flere har forsøgt at begrænse den sociale uretfærdighed i verden ved at forbyde renten.

Medskyldig?

Fem banker her i landet har, for at tilfredsstille kundernes rentekrav, investeret milliarder af kroner i virksomheder der producerer klyngebomber, landminer og andet djævelskab. Er det så bankens skyld, at nogle af vore unge mennesker kommer hjem i kiste? Nej, men vi er måske lidt medskyldige. Vi har jo hver især på et tidspunkt valgt et pengeinstitut, som vi samarbejder med, hvor vi er kunder. Valget træffes oftest ud fra en vurdering af, hvilket pengeinstitut der tilbyder de bedste betingelser, den bedste rådgivning og de bedste renter/afkast. Eller dér, hvor et års renteomkostninger tilsyneladende er de laveste. Det ved pengeinstituttet, og det ved kunden.

Med vort ønske om størst mulig afkast, har vi sat banken på arbejde. Bankernes arbejde er nu entydigt at placere vore penge i investeringer, som giver det størst mulige afkast. Da bankens overlevelse alene er baseret på den evne hertil, vil disse investeringer i stor udstrækning blive gjort uden særlig meget hensyn til etik, miljø eller moralske og medmenneskelige forhold. Det er en kendsgerning, at nogle af de mest profitgivende investeringer gøres i våbenindustrien – blandt andet vejsidebomber, landminer, atombomber og andet djævelskab. Pengestrømmen vil mere eller mindre direkte indgå i disse aktiviteter.

Den bevidste forbruger står nu i et dilemma. På den ene side ønsker han af et oprigtigt hjerte, at der er fred og balance på jorden, - måske arbejder, støtter og beder han oven i købet for dette – og på den anden side har han, i sin egenskab som kunde i sit pengeinstitut, ønsket om højest mulig afkast og bedste betingelser for sin økonomi. Uden tanke for de konsekvenser, som vi således direkte eller indirekte bidrager til, tvinger vi pengeinstituttet ud på lidt af et etisk skråplan. Skal pengeinstitut-

tet være konkurrencedygtigt og ty til nævnte profitable investeringer? Pengestrømmen har ét eneste mål – og det er størst mulige afkast. Men målet er givet af kunderne, for pengeinstituttet er blot redskabet i en kamp om pengenes magt. Vi har derfor hver især et valg: Nemlig kritisk at konfrontere vort pengeinstitut med de uhyggelige investeringer i død og ødelæggelser; om konstruktivt vælge et pengeinstitut med et etisk, moralsk grundlag, som kan skabe et sundt og solidt fundament for et samfund, der bygger på bæredygtighed i enhver henseende – og hvor spekulation på andre menneskers bekostning er utænkelig.

Jeg (mennesket) er det eneste væsen, der har produceret våben, der kan dræbe alle andre og alt liv. Man kan med god ret hævde, at det er udtryk for, at jeg (mennesket) ikke er så intelligent, som jeg opfatter mig selv. Der findes ikke andre levende væsner, der har været så ukloge, at de har opfundet og skabt redskaber, den kan udslette hele dens art.

Frygt er det der trækker sammen, lukker, indskrænker, jager, skjuler, ophober, skader. Kærlighed udvider, åbner, udsender, afdækker, deler og heler.

Når navne som Sokrates og Platon er nævnt i historien, så tales der ikke om deres produktion af materielle ting; og heller ikke om deres indtjening og hvor store pengemængder de havde stående i banken. Det handler udelukkende om deres indsats er til gavn for menneskehedens udvikling! Erkendelse af begrebet sandheden – altså deres handlinger og indsats som altid var til gavn for hele menneskeheden. Dette er for mig klare og tydelige ord, men de er desværre ikke kirkens lære. Den statsansatte præst velsigner både fly og pilot inden piloten flyver ud fra at dræbe. Hovedårsagen til terrorangrebet i København i 2015 kan, efter min opfattelse, kun findes i, at Danmark har ført krig i den islamiske verden siden 2001.

Så længe kreditgivning, der er bygget på det ene menneskes herredømme over det andet, er almindelig anerkendt, kan demokrati ikke realiseres her på Jorden.

Vi har mere travlt med at passe vores iPhone og alle de andre teknologiske 'fremskridt' end med en hjælpende hånd til barnet, til naboen, til vor næste. Sjælen hungrer og angsten har sneget sig ind. Trygheden og freden har forladt os. Der er noget, vi har svigtet – noget intet menneske kan undvære. En fagforeningsboss sagde for nogle år siden "at vi har sejret ad Helvede til." Ja, vi har sejret og vundet den ganske verden. Men har vi taget skade på sjælen? Har materialismen og begærligheden vundet? Har vi efterhånden "sejret ad Helvede til?" I min generation har vi måske ligefrem set begærlighed som en drivkraft i livet, at sådan skulle det være, og enhver anden indstilling ville være naiv – ja, sørgelig enfoldig.

Danmarks Økologiske Jordbrugsfond

Af Rikke Lundsgaard,
Danmarks Natur-
fredningsforening

Når jorden
er erhvervet,
finder vi en
landmand m/k,
som vil dyrke
ejendommen
økologisk, med
alle de afledte
positive effek-
ter det giver.
Landmanden
står ikke alene.

Danmarks Naturfredningsforening, Økologisk Landsforening og Merkur Andelskasse har taget initiativ til Danmarks Økologiske Jordbrugsfond med det ene klare formål: At få mere jord lagt om til økologi af hensyn til både os selv og vores omgivelser.

Det gør vi

- fordi økologi er fremtidens holdbare forretningsmodel for dansk landbrug
- fordi økologi er godt for miljø, natur, dyr og mennesker og
- fordi det er svært for nye landmænd at købe deres egen gård

I dag er meget af vores landbrugsjord for dyr, og landbrugserhvervet er tyndt af kæmpe gæld. Yngre landmænd kan ikke skaffe den fornødne kapital, og den konventionelle produktionsform tager ikke de nødvendige hensyn til naturen, drikkevandet og dyrene. En fortsat higen efter at producere mere korn og flere svin til laveste pris er en farlig vej at gå. Naturen er under pres, diversiteten falder og flere af vores almindelige dyr og planter er truet, herunder bien.

Kort sagt, så er der røde tal på bundlinjen for både naturen og landbruget.

Mange har taget økologien til sig, Væksten stiger støt. Økologien har ikke alle svar. Men, der arbejdes dagligt på at udvikle og fremtidssikre den, bl.a. ved at undlade kunstgødning, sprøjtegift, sikre bedre dyrevelfærd. Herved opnås flere gevinster til gavn for natur, drikkevand, dyr og mennesker.

Mange landmænd er i dag oppe i årene, og det kniber meget med at få et ordentligt generationsskifte til at ske, mest af alt fordi prisen er for høj, gælden ligeså, og den nye generation har ikke den nødvendige egenkapital.

Derfor skal der ske noget.

Hvad gør vi

Vi stifter Danmarks Økologiske Jordbrugsfond, der gennem datterselskabet Dansk Økojord A/S køber landbrugsjord og lægger det om til økologisk drift.

Kapitalen rejses ved salg af aktier i offentligheden, og man tegner sig for minimum 25.500 kr. Dansk Økojord A/S køber jord og bygninger, mens landmanden selv står for at finansiere maskiner, besætning m.m.

Når jorden er erhvervet, finder vi en landmand m/k, som vil dyrke ejendommen økologisk, med alle de afledte positive effekter det giver. Landmanden står ikke alene. Han/hun får opbakning fra en bestyrelse og andre relevante ressourcpersoner til den daglige drift.

Afkastet til investorerne er beskedent, men kan konkurrere med gældende renter for indestående i banker. Aktierne kan frit omsættes.

Vores mål er få tegnet aktier for 35 mio. kr. Med realkreditfinansiering kan vi med denne kapital investere i ejendomme for ca. 90 mio. kr. til glæde for de unge landmænd og til glæde for fremtidens landbrug.

Valg til repræsentantskabet 2017

Lørdag den 28. oktober 2017 er der garantmøde og valg til repræsentantskabet i Folkesparekassen. Her skal garantterne vælge 46 kandidater, som de følgende 4 år skal udgøre repræsentantskabet. For første gang sker det ved hjælp af elektronisk afstemning.

Alle kunder i Folkesparekassen, der samtidig er garant med et indskud på mindst 1.000 kr., kan stemme og er desuden inviteret til sparekassens garantmøde til oktober.

Det har stor betydning for Folkesparekassen, at flest mulige garantter deltager i valgprocessen. I første omgang ved at opstille kandidater og til oktober ved at stemme - og vælge - de 46 repræsentanter. Repræsentantskabet udgør

Folkesparekassens øverste myndighed. Herfra vælges bestyrelsen på 7-9 medlemmer, der sammen med direktionen forestår Folkesparekassens ledelse. Repræsentantskabet mødes normalt to gange om året, hvor sparekassens situation og udvikling drøftes.

Også nye garantter har stemmeret

Garantbeviser tegnet senest den 29. september 2017 giver stemmeret til valget. Beviser, der tegnes herefter, udløser en invitation til garantmødet, men giver først stemmeret ved valget i 2021.

De første 20 garantbeviser á 1.000 kr. giver hver én stemme til valget. Flere garantbeviser udløser ikke yderligere stemmer. Det giver et godt grundlag for en demokratisk proces, da ingen derved kan købe sig til en større indflydelse.

Elektronisk valg

For at gøre det så nemt som muligt for alle at deltage ved valget, bliver afstemningen denne gang elektronisk. Alle garantter får i oktober tilsendt et login til en hjemmeside, hvor man i ro og mag kan bestemme sig for, hvilke 46 af man opstillede kandidater, de vil stemme på.

Udover en højere valgdeltagelse og dermed en mere demokratisk afstemning, vil vi på denne måde forhåbentlig få en langt hurtigere og mere smidig afvikling af valget. Dertil kommer at vi både sparer en masse porto og papir til glæde for såvel alle sparekassens kunder som for klimaet og miljøet. For de, der ikke har mulighed for at stemme elektronisk, vil der dog fortsat være mulighed for at stemme på traditionel vis på en fysisk stemmeseddel. ■

Få medindflydelse

Er det noget for dig at blive en del af sparekassens øverste ledende myndighed? Eller kender du måske en person, som du vil anbefale som kandidat?

Alle myndige garantter kan opstille, og alle garantter kan opstille kandidater. Både sig selv og andre. Der er ingen krav om specielle kompetencer eller erfaringer. Det er en fordel at have et aktivt repræsentantskab med forskellige holdninger og baggrunde, der kan sikre mangfoldighed og dynamik.

Udviklingen skal fortsætte

Heldigvis får flere og flere øjnene op for de tanker og værdier, der ligger til grund for sparekassens virke. Det har givet en støt stigende tilgang af nye kunder i alle afdelingerne de senere år.

Opgaven for det repræsentantskab, der nu skal vælges, er at give input til bestyrelse og den daglige ledelse, så sparekassen kan fastholdes i den positive udvikling. Hvis du er interesseret i at stille op til repræsentantskabet

eller hvis du bare vil følge med i valget, så tilmeld dig vores nyhedsmail og kig med på folkesparekassen.dk. ■

Et garantbevis giver dig:

- 50 % flere Årskroner på garantindskud
- invitation til garantmøde hvert 4. år
- stemmeret til repræsentantskabsvalg
- mulighed for selv at blive valgt
- Garantinformati tilsendt med JAK-Bladet 4 gange årligt

GARANTMØDE 2017

Læs
også:

- Ansvarlig investering med MIX
- Investering. Nu også i mobilbank
- Swipp går med MobilePay
- Elektronisk pung til alle dine kort

Ansvarlig investering med MIX

Ingen kan reelt forudsige, om markederne falder eller stiger. Men der findes en enkel vej til et fornuftigt og stabilt langsigtet afkast; at vælge en fast fordeling og strategi for investeringerne – og holde fast i den, uanset om markederne går op eller ned. Det er med denne viden i baghovedet, at MIX-afdelingerne i Sparinvest er skabt.

MIX er ikke et nyt koncept i Sparinvest, men bygger på erfaring fra blandede afdelinger til investering af pensionsmidler, som foreningen med stor succes har tilbudt siden 2001.

Sparinvest

Investering og risiko

Når man investerer, skal man være opmærksom på, at der er andre risici forbundet hermed end ved at have pengene stående på en traditionel konto. Blandt andet fordi kursen på værdipapirer kan svinge betydeligt i løbet af investeringsperioden. Det er derfor vigtigt, at man gør sig klart, hvor store udsving, man kan acceptere, og hvornår man skal bruge sine penge igen, så man ikke tager for stor risiko.

MIX-muligheder

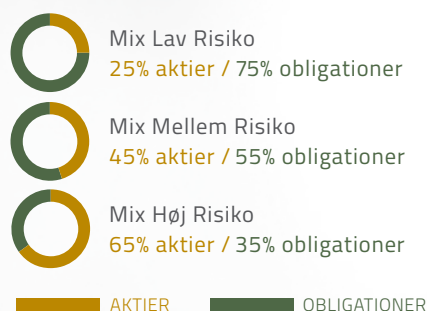
Med et enkelt investeringsbevis blander MIX mere end tusinde aktier og obligationer fra hele verden. Man slipper for selv at overvåge og tilpasse investeringerne, for i MIX sker det hele automatisk. MIX er derfor et nemt og attraktivt alternativ til den traditionelle opsparingskonto. I MIX kan man vælge mellem tre risikoniveauer – lav, mellem og høj. De tre MIX-afdelinger er kendetegnet ved, at de hovedsageligt investerer i obligationer og aktier via andre investeringsforeningsafdelinger og hver især er tilpasset forskellige opsparingsbehov. Med MIX får man som investor derfor en nem mulighed for at aktivere sin opsparing, uanset om tidshorisonten er relativt kort, eller pengene først skal bruges om mange år.

MIX

Er du lav, mellem eller høj?

Fordi MIX-afdelingerne findes i tre risikoudgaver, er de i udgangspunktet velegnet til alle. For at finde ud af, hvilken afdeling, der passer bedst til dig, er det imidlertid vigtigt, du kender din risikoprofil og din investeringshorisont.

Dem kan din rådgiver i Folkesparekassen hjælpe dig med at fastlægge. MIX-afdelingerne bygger på et fast koncept og investerer bredt i aktier, statsobligationer, realkreditobligationer og virksomhedsobligationer fra hele verden via andre investeringsforeningsafdelinger. Dermed får du adgang til værdipapirer, der er spredt på forskellige brancher og markeder i forskellig valuta fra både de modne og de nye markeder. Det eneste, der adskiller de tre afdelinger fra hinanden, er andelen af aktier og obligationer.

Uanset dit behov er der en MIX-afdeling til dig, der gerne vil investere, men som ikke vil bruge tid og energi på at finde de rette aktier og obligationer.

Løbende pleje

Når de enkelte investeringer stiger eller falder i værdi, vil fordelingen af de forskellige værdipapirer – og dermed risikoen – langsomt forskubbe sig. I MIX bringes fordelingen derfor løbende tilbage til udgangspunktet for at sikre, at den fordeling, du har valgt, kun varierer minimalt. Det gøres helt konkret ved at sælge og tage gevinsten hjem fra de investeringer, der er steget i værdi og købe op i de investeringer, der er blevet billigere. På den måde bringes risikoen tilbage til udgangspunktet.

Det er en del af den løbende pleje, du får, når du investerer i MIX-afdelingerne, og det sparer dig for både den tid og de omkostninger, der ellers er forbundet med køb og salg af værdipapirer på egen hånd. Når du har investeret, behøver du derfor ikke at foretage dig noget. Kun hvis din situation ændrer sig, så du enten ønsker en anden risiko eller har en anden investeringshorisont, kan det være nødvendigt at justere investerings sammensætningen. Med MIX ved du derfor altid, hvad du får.

Du bør altid tale med din rådgiver i Folkesparekassen, inden du investerer. Det gælder også, når du vælger, hvilken MIX-afdeling du vil investere i.

Ansvarlig investering

Sparinvest har tilsluttet sig FN's seks principper for ansvarlig investering, UN PRI. Det betyder i praksis, at de altid undersøger sociale, miljømæssige og ledelsesmæssige forhold i de selskaber, foreningen investerer i.

De seks FN-principper er kernen i arbejdet med ansvarlighed. Ved også at undersøge forhold, som man ikke umiddelbart kan se i den traditionelle regnskabsanalyse, fås et bedre billede af de risici, der kan være forbundet med det enkelte selskab. Jo mere viden om selskabet, jo bedre investeringsbeslutninger kan der træffes – både hvad angår køb og salg. Derfor tror Sparinvest på, at en ansvarlig tilgang til investering kan skabe langsigtet merværdi for deres investorer.

De seks principper

Miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige forhold kan påvirke investeringsporteføljernes afkast. Sparinvest anvender derfor UN PRI som en god rettesnor for integrationen af samfundsansvar i investeringerne og har indarbejdet principperne fuldt ud i alle investeringsbeslutninger. De seks principper for ansvarlig investering er:

1. Integrere ESG*-forhold i investeringsanalysen og beslutningstagningsprocessen
2. Udøve aktivt ejerskab og integrere ESG*-forhold i ejerskabspolitikker og i den operationelle håndtering af investeringerne
3. Søge at opnå åbenhed om ESG*-forhold hos de enheder, der investeres i
4. Fremme accept og implementering af principperne i investeringsbranchen
5. Samarbejde om at øge effektiviteten i forbindelse med implementeringen af principperne
6. Rapportere om aktiviteter og fremdrift i forhold til at implementere principperne

*ESG - Environmental, Social, Governance

Investering. Nu også i Mobilbank

Din mobilbank er blevet lidt smartere. Den er blevet mere enkel og intuitiv at finde rundt i. De funktioner, du har brug for, er altid lige ved hånden.

Du har nemt adgang til dine konti og til at overføre penge. I den nye menu finder du nu også overblik, kontakt og betalinger, og under hvert menupunkt er der alle de funktioner, du kender fra tidligere. Dem kan du folde ud og ind, som det passer dig.

I den nyeste version af Mobilbank har vi lanceret et helt nyt investeringsunivers, der indeholder dine depoter og giver dig mulighed for at handle værdipapirer direkte i mobilbanken. Har du i øvrigt bemærket, at du nu også kan se dine betalingsaftaler i mobilbanken? Du finder dem under "Betalinger".

Du bestemmer selv, hvor mange detaljer, du vil se. Og appen gemmer dine indstillinger til næste gang, du logger ind. Vi håber du bliver glad for den nye Mobilbank og vil udvikle videre på den fremover, så den bliver endnu bedre.

Det kan du finde i de nye universer

Overblik giver dig et samlet billede på tværs af dine konti. Du vælger selv, hvordan du vil se dine konti i oversigten – med dine seneste posteringer eller ej. Samtidig er Overblik en hurtig genvej til at betale regninger eller overføre penge.

Betalinger indeholder din ud-bakke og adgang til at betale regninger eller overføre penge. Her kan du også holde styr på dine betalingsaftaler. Du kan desuden beregne valutakurser her.

Kontakt er din direkte vej til at spærre et bortkommet kort, eller til at finde en filial eller hæveautomat. Her kan du også skrive beskeder til din rådgiver. Krypteret og sikkert.

Investeringer er et nyt univers, der giver dig mulighed for at handle værdipapirer direkte fra mobilen – eller holde øje med udviklingen i dine investeringer.

TAG DIN BANK MED DIG

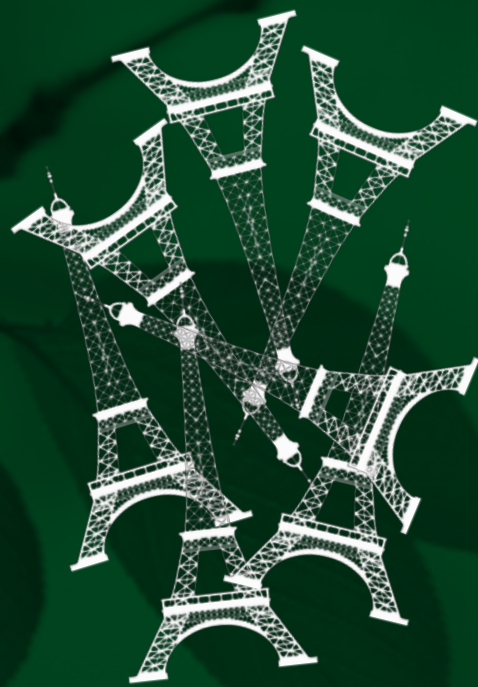
Nu er det nemmere for dig at gå i banken, når du vil.

Vi smider stadig mere elektronikaffald ud

På verdensplan bliver der skrottet 50 millioner ton elektronikprodukter hvert år. Det svarer ifølge forskerne på Syddansk Universitet cirka til 5.000 Eiffeltårne.

I et almindeligt dansk hjem er der mindst 27 elektroniske apparater og i takt med, at vi køber nye, ryger de gamle ud. Det betyder, at hver dansker i gennemsnit afleverer mere end 13 kg elektronikaffald på genbrugspladsen om året.

Verden over ryger der hvert år 50 mio. ton elektronik ud sammen med andet affald. Det svarer til omtrent 5.000 Eiffeltårne.

Tilsammen skrotter vi 81.000 ton elektronikprodukter hvert år. I 1990 var tallet kun 45.000 ton, så det er altså tæt ved at være fordoblet de seneste femten år.

Det er forskere fra Syddansk Universitet, der har fundet frem til tallene. Værdien af affaldet er steget fra 517,5 millioner kr. i 1990 til 915 millioner kr. i 2015. Blandt andet er der mange sjældne metaller imellem, heriblandt ton guld, tre ton sølv og fire ton kobber. ■

Swipp går med MobilePay

Folkesparekassen bliver en del af det nye MobilePay-samarbejde, når vi siger endeligt farvel til Swipp den 28. februar. Og vi glæder os over, at der er fundet en løsning for Swipp, så vi fortsat kan tilbyde effektiv og brugervenlig mobilbetaling gratis til alle kunder.

MobilePay er - ligesom Swipp - nem betaling med mobilen i butikker, netbutikker, apps og mellem brugere. Appen har i dag mere end 3,2 mio. brugere på landsplan. Til gengæld har Swipp en effektiv konto til konto-løsning, der bliver en del af MobilePay i nær fremtid. Dermed forener det nye samarbejde det bedste fra begge verdener.

Med MobilePay på din telefon får du, som bruger, en nem og billig løsning til betalinger og private overførsler. Du kan tilføje alle dine betalingskort i appen, og fra gang til gang vælge, hvor pengene

skal trækkes. Du vælger også selv, hvor beløb, du modtager, skal sættes ind. Derudover har du mulighed for at gemme kvitteringer via Storebox, registrere klubmedlemskaber og optjene fordele, samt betale regninger i MobilePay. Og der vil løbende komme nye funktioner til appen.

Hvis du ikke allerede har installeret MobilePay på din mobiltelefon, så gør det nu. Appen er naturligvis helt gratis og findes både til iOS, Android og Windows Phone. ■

Elektronisk pung til alle dine kort

Hold telefonen hen til terminalen, vent på bippen, og så er der betalt.

Betaling med **My Wallet** fungerer ligesom kontaktløs betaling med kort, men nu ligger kortet blot i din mobiltelefon. I første omgang kun til MasterCard, derefter Dankort og senere kommer også VISA-delen med i My Wallet.

App'en, som snart bliver frigivet, er gratis og superlet at bruge, når du for eksempel handler ind, går på restaurant eller køber en kaffe på stationen.

Hent app'en My Wallet og tilføj dine betalingskort. Så kan du betale med din mobil alle steder, hvor kortterminalen har kontaktløs funktion. Nemt, hurtigt og sikkert.

My Wallet-app'en er fra begyndelsen kun for dig med en Android smartphone og styresystemet Lollipop eller nyere.

En version til iPhones med Bluetooth-teknologi kommer senere. Følg med på folkesparekassen.dk. ■

#1 Kom godt i gang

Download app'en My Wallet, tilføj dine betalingskort og vælg din kode.

#2 Betal med din mobil

Tast din kode, hold mobilen hen til terminalen og vent på et bip. Så har du betalt.

#3 Hold styr på det hele

Du får en kvittering på skærmen, og holder nemt styr på hvem, hvad og hvor, du har betalt.

Næsten hver tiende betaling sker kontaktløst

Danskerne har på kort tid taget den nye måde at betale med Dankort på til sig. I august 2016 blev der således foretaget 8,2 millioner kontaktløse betalinger med de 2,6 millioner nye Dankort, der har den kontaktløse funktion. Det svarer til 8,8 procent af alle betalinger med Dankort i august.

Kontaktløst er så meget sagt, for man skal holde sit Dankort ret tæt til terminalen for at betale med det på den nye måde, der kaldes kontaktløst. Men smart er det. Man behøver ikke længere stikke kortet ind i terminalen, og er beløbet, man skal betale, under 200 kr., behøver man i de fleste tilfælde heller ikke længere bruge PIN-kode.

Man kommer altså hurtigt videre, og det er blot en af fordelene ved den nye måde at betale på. Noget andet er, at det også er sikrere, fordi kontaktløse betalinger uden PIN-kode gør, at andre ikke kan aflure den. Altså koden.

I takt med at dit eller dine eksisterende betalingskort udløber, vil du helt automatisk modtage nye kort, der som standard indeholder kontaktløs funktion. Du kan ikke fravælge funktionen, men det er naturligvis op til dig, om du vil benytte den, når du betaler.

Du kan altid se direkte på forsiden af dit kort, hvornår det udløber. Står der for eksempel 05/17, betyder det, at kortet er gyldigt til og med den 30. maj 2017. Alle kort med symbolet for kontaktløs funktion kan bruges til kontaktløse betalinger. ■

JAK Danmarks årsmøde

den 4. marts 2017 kl. 10.00-16.00

Mødet afholdes i Sløngelsalen, Kulturhuset Skanderborg,
Parkvej 10, 8660 Skanderborg

Program:

Kl. 10.00 Velkomst og kaffe

Kl. 10.30 **Grobund, et off-grid samfund, på vej i Ebeltoft**

Folkene bag Grobund kommer og fortæller om deres visioner og arbejde med at lave et gældsfrit fællesskab af iværksættere og bosættere omkring Ebeltoft færgehavn. Især samarbejdet mellem kultur, kystkultur og erhverv er en meget vigtig del af visionen.

Fællesskabet danner grobund for et kreativt udviklingscentrum med meget lave omkostninger, hvor det er muligt at leve og producere bæredygtigt.

Oplæg v. **Steen Møller, Asger Møller, Jens Randrup**

Kl. 13.00 En let frokost

Kl. 14.00 Generalforsamling

Dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Valg af to stemmetællere, der ikke må være medlem af bestyrelsen
3. Valg af to referenter
4. Bestyrelsens beretning for det forløbne år til godkendelse
5. Regnskabet fremlægges til godkendelse
6. Bestyrelsens forslag til arbejdsplan og budget fremlægges til godkendelse
7. Indkomne forslag fra bestyrelse og medlemmer til behandling
8. Valg af formand
9. Valg af bestyrelse
10. Valg af revisor for ét år
11. Valg af revisorsuppleant
12. Eventuelt

Kl. 16.00 Farvel og "kom godt hjem"

Alle er velkomne, men kun fuldt betalende medlemmer har stemmeret på generalforsamlingen.

Af hensyn til traktement vil vi gerne have din tilmelding senest 23. februar 2017 på mail: landsforeningen@jak.dk eller telefon 24 98 86 81.

Bestyrelsen
JAK Danmark

OVERBLIK

folkesparekassen.dk

Herningvej 37
8600 Silkeborg
☎ 86 81 16 11

Frederiks Allé 43
8000 Aarhus C
☎ 86 13 51 00

Dalumvej 11
5250 Odense SV
☎ 66 11 22 31

 **FOLKE
SPAREKASSEN**

JAK pengeinstitutter

Folkesparekassen, Silkeborg

Herningvej 37,
8600 Silkeborg
www.folkesparekassen.dk
E-mail:
info@folkesparekassen.dk
Tlf.: 86 81 16 11/Fax: 86 81 13 75
Åbningstid:
mandag – fredag kl. 10.00 – 16.00
torsdag kl. 10.00 – 17.30

Folkesparekassen, Odense

Dalumvej 11,
5250 Odense SV
Tlf.: 66 11 22 31/Fax: 65 91 62 31
www.folkesparekassen.dk
E-mail:
info@folkesparekassen.dk
Åbningstid:
Mandag – fredag kl. 10.00 – 16.00
Torsdag kl. 10.00 – 17.30

Folkesparekassen Aarhus

Frederiks Alle 43, 8000 Aarhus
Tlf. 86 13 51 00/ Fax 86 18 03 08
www.folkesparekassen.dk
E-mail:
info@folkesparekassen.dk
Åbningstid:
Mandag – fredag kl. 10.00 – 16.00
Torsdag kl. 10.00 – 17.30

JAK Andelskassen Østervraa

Vrængmosevej 1, 9750 Østervraa
Tlf.: 98 95 20 88 / Fax: 98 95 20 31
www.jak-oestervraa.dk
E-mail: jakjak@mail.dk
Åbningstid:
Mandag kl. 9.00 – 12.00
Torsdag kl. 13.30 – 16.00
Telefonisk henvendelse alle hverdage mellem
9.00 – 12.00

JAK Fonden

En fond der virker for JAKs tanker

- Rentefrie lån
- Fremme af humanitet, tolerance og næstekærlighed i teori og praksis

Donationer til fonden kan ske på mange måder. Bl.a. andels/garantibeviser der vil kunne udnyttes til at yde lavtforrentede lån til unge mennesker under uddannelse

Billige lån til bæredygtige formål

Kontakt Folkesparekassen
eller JAK Andelskasse
Østervrå, for at høre
nærmere om
ØKOlån.

Wildersgade 51
1408 København K

Tlf. 3295 9403 Fax. 3295 9409
Mobil 2120 9404
E-mail: elmebech@elmabech.dk

Henning Bech Frederiksen

Rådgivende Civiløkonom, HD

Beplantning – Træpleje – Beskæring
– Fældning – Hegn – Rådgivning
– Pleje og vedligeholdelse

Anders Matthiessen Anlægsgartnerfirma

Skudehavnsvej 17 A
2100 København Ø
Tlf. 35 26 70 38

communication
ig ord omtale
er redigering
skrivearbejde
erview intern
i ord ekstern
ma magasiner
ysk facebook
anding design
ale blogging
outube viral
arkedsføring
emeddelelser
ournalist web
ommunikation
storytelling
essestrategi
iustrietekster
ommunikation
elancearbejde
rtos artikler

weblogs youtube viral i
flash mobs reklame mail
nyheder pressemeddelel
ord nyhedsopdatering k
web pre
kriseko
webrekl
journal
storyte
presses
omtale
industr
vejledn
erhverv
vervsny
freelan
pressef
artikler logo design v
plakater brochurer hjer
mailreklamer Google Go
AdWords Google seo omt

Bedre og mere
omtale af
din virksomhed

chib pressebureau

klik www.chib.dk
ring: 31 65 01 89

www.jakdanmark.dk JAK på nettet

På "www.jakdanmark.dk" kan du få oplysninger om JAK DANMARK og JAKs lokale aktivitetsgrupper samt om JAK pengeinstitutterne. På Facebook kan du "synes om" JAK DANMARK - og her få de nyeste opdateringer om aktuelle begivenheder!

JAK DANMARK er talerøret over for offentligheden om bevægelsens langsigtede mål: Gennemførelse af det danske folks økonomiske frigørelse ved oprettelse af en rentefri samfundsbank. JAK DANMARK udgiver JAK bladet, der stiller tidens økonomiske problemer under debat og anviser nye veje og midler til at løse problemerne.

De lokale aktivitetsgrupper i JAK varetager på det lokale plan oplysningsarbejdet om JAKs ideer om det rentefri samfund og støtter det til enhver tid værende praktiske arbejde.

JAK pengeinstitutterne arbejder som et alternativt tilbud inden for den danske lovgivnings rammer på baggrund af

JAKs ideer om et rentefrit økonomisk system. JAK pengeinstitutternes væsentligste kendetegn er, at de er til for brugerne. Kernen i deres virke er en »rentefri afdeling«, hvor rentefri indlån giver mulighed for lavtforrentede udlån. JAK kan ikke løse denne store opgave alene.

Vi indbyder derfor til en dialog med andre bevægelser, foreninger og organisationer – ligesom JAK opfordrer ethvert menneske til at overveje, om der er brug for tanker om økonomisk og menneskelig frigørelse.

JAK viser en vej og indbyder til samarbejde herom.

Medlemskab af JAK Danmark. Abonnement på JAK bladet

JAK Danmark – for menneskelig
og økonomisk frigørelse – ikke ved vold
– ikke ved kunstgreb – men ved jævn
sund fornuft.

Undertegnede ønsker at tegne medlemskab af
JAK Danmark og/eller abonnement på JAK bladet:

Sæt kryds ved det ønskede

- ☐ kr 400,00 for medlemskab af JAK Danmark, incl. JAK. bladet
- ☐ kr 225,00 for medlemskab af JAK Danmark, excl. JAK bladet
- ☐ kr 225,00 for pensionister, incl. JAK bladet
- ☐ kr 225,00 for studerende, incl. JAK bladet
- ☐ kr 200,00 for abonnement på JAK bladet uden medlemskab

Navn

Adresse

Postnr. og by

Dato